

Biroul permanent al Senatului
Bp 660 1.11.2013

AVIZ

referitor la propunerea legislativă pentru completarea Legii nr.165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist din România

Analizând propunerea legislativă pentru completarea Legii nr.165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist din România, transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr.B660 din 18.10.2013,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.1 lit.a) din Legea nr.73/1993, republicată și al art.46(3) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează negativ propunerea legislativă, pentru următoarele considerente:

1. Propunerea legislativă are ca obiect de reglementare completarea Legii nr.165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist din România, urmărindu-se declararea nulității titlurilor de proprietate, a proceselor verbale de punere în posesie și a celorlalte acte și înscrisuri emise pe numele instituțiilor de învățământ superior de stat, care nu au deținut până în anul 1945 în proprietate suprafețe de teren cu destinație agricolă și silvică.

2. Prin obiectul său de reglementare, proiectul de lege se încadrează în categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art.73 alin.(3) lit.m) din Constituția României, republicată. În aplicarea art.75 alin.(1) din Legea fundamentală, prima Cameră sesizată este Senatul.

3. În actuala formă, textul propus pentru art.35¹ nu poate fi aplicat, deoarece, în ansamblul său, se caracterizează printr-o redactare eliptică și ambiguă, iar alin.(1) cuprinde o soluție neconcordanță cu prevederile constituționale.

Astfel, la **alin.(1)**, în primul rând, **nu se evidențiază care este obiectul** titlurilor de proprietate, al proceselor verbale de punere în posesie sau al celorlalte înscrisuri „emise pe numele instituțiilor de învățământ superior de stat, care nu au deținut până în anul 1945 în proprietate suprafețe de teren cu destinație agricolă și silvică”.

Pe de altă parte, obiectul actelor juridice menționate nu poate fi dedus nici din economia actului normativ de bază, textul fiind plasat între art.35 - referitor la atacarea de către persoana care se consideră îndreptățită a deciziilor emise cu respectarea prevederilor art.33 și 34 - și art.36 - referitor la sancționarea contravențională a încălcării prevederilor Legii nr.165/2013.

Prin urmare, din formularea propusă, ar rezulta că indiferent de obiectul acestora, vor fi lovite de nulitate absolută actele juridice privind instituțiile de învățământ superior de stat, care nu au deținut până în anul 1945 în proprietate suprafețe de teren cu destinație agricolă și silvică.

În al doilea rând, pentru constatarea oricărui tip de nulitate este necesară identificarea unei cauze care să o justifice, cauză care trebuie să fi fost prevăzută de lege și să fi existat la momentul încheierii actului juridic contestat.

În situația dată, nu se precizează care este cauza de nulitate, simplul fapt al existenței respectivelor acte juridice, chiar referitoare la dobândirea în proprietate a unor terenuri agricole sau forestiere după anul 1945, de către instituțiile de învățământ superior de stat neputând reprezenta în sine o cauză de nulitate.

De altfel, declararea în acest mod a nulității respectivelor acte juridice **încalcă principiul neretroactivității prevăzut în art.15 alin.(2) din Constituție**, cauza de nulitate trebuind să fi fost prevăzută de lege la momentul încheierii actului juridic a cărui valabilitate este contestată, întrucât *legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile*.

În al treilea rând, nu se face distincție între dobândirea de proprietăți de către instituțiile de învățământ superior de stat, în perioada 1945-1989 și după 1989, când regimul proprietății a fost reglementat potrivit noilor realități sociale și juridice.

În al patrulea rând, precizăm că, în conformitate cu prevederile art.114 alin.(3) din Legea educației naționale nr.1/2011, cu modificările și completările ulterioare, instituțiile de învățământ superior de stat **au personalitate juridică**, au caracter nonprofit și sunt de interes public, iar potrivit art.122 alin.(1) și (2), instituțiile de

învățământ superior de stat se înființează prin lege și **au patrimoniu propriu**, pe care îl gestionează conform legii.

Prin urmare, dacă terenurile forestiere și agricole - pe care presupunem că le-au vizat inițiatorii - se află în proprietatea instituțiilor de învățământ superior de stat, și nu în proprietatea statului sau a unităților administrativ-teritoriale și în administrarea instituțiilor de învățământ superior de stat, declararea nulității actelor juridice enumerate la alin.(1) ar fi echivalentă exproprierii, **încălcându-se, astfel, art.44 alin.(3) din Constituție**, potrivit căruia, *nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.*

4. Referitor la terminologia propunerii legislative, semnalăm existența unor expresii improprii limbajului juridic, după cum urmează:

a) la **alin.(1)** se folosește sintagma „au deținut ... în proprietate suprafețe de teren”, în locul sintagmei „au deținut ... în proprietate **terenuri**”.

b) la **alin.(2)**, în locul expresiei „în a cărei arie de competență se află instituția” ar fi trebuit folosită sintagma „**în a cărei/cărui circumscripție se află sediul instituției de învățământ superior de stat**”, fiind necesară și precizarea instanței competente - judecătoria sau tribunalul -, la art.35 prevăzându-se că deciziile entităților cu atribuții în procesul de restituire a imobilelor preluate abuziv și de stabilire a măsurilor reparatorii se atacă la tribunal (secția civilă).

c) la **alin.(3)**, precizăm că acțiunea ar putea fi scutită nu de timbru, **ci de taxă de timbru**;

d) la **alin.(4)**, potrivit terminologiei folosite în Legea nr.165/2013, terenurile nu pot fi disponibilizate, ci pot deveni **disponibile**.

În plus, pentru evitarea dubiilor în interpretare, ar fi fost necesară identificarea prevederilor aplicabile predării terenurilor către comisia legală de fond funciar, printr-o normă de trimitere la dispozițiile concrete avute în vedere.

PREȘEDINTE

dr. Dragoș ILESCU

București
Nr. 1243/08.11.2013

L. nr. 165/2013

M. Of. nr. 278/17 mai 2013

Lege privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România

1 promulgată prin D. nr. 479/2013 M. Of. nr. 278/17 mai 2013

Decret pentru promulgarea Legii privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România